

Workshop Pedagogische Wijkaanpak

14 juni 2010

Opening

Rita Wapperom opent de bijeenkomst. Vanuit de Monitor Kindvriendelijke wijken is de Pedagogische wijkvisie en aanpak naar voren gekomen als kritische succesfactor voor een kindvriendelijke wijk. Rita legt uit dat dit moment georganiseerd is om ervaringen uit te wisselen over de aanpak van de pedagogische wijkaanpak door verschillende partijen. De huidige wijkvisies zijn vooral gericht op de doelgroep van jeugd jonger dan 12 jaar. Er is ook veel behoefte voor doorontwikkeling hiervan voor de oudere jeugd.

Het gewenste resultaat van de workshop is dat de rol van de JeugdKansenZone (JKZ) verduidelijkt wordt, dat de partners meer inzicht hebben in de manier waarop ze hun rol kunnen invullen en dat de pedagogische wijkaanpak doorontwikkeld kan worden naar aanleiding van de ervaringen.

Interviews door Richard Scalzo

Richard Scalzo is vanaf 15 mei het nieuwe afdelingshoofd van de afdeling Jeugd van JOS. Richard is in zijn vorige functie als portefeuillehouder bij Deelgemeente Noord betrokken geweest bij het ontwikkelen van een pedagogische wijkaanpak. Het doel van een pedagogische wijkaanpak is het creëren van een eenduidig pedagogisch klimaat voor de jeugd zowel thuis als op straat als op school, d.w.z. dat overal dezelfde soort regels gelden en de jeugd in al deze opvoedmilieus wordt gestimuleerd om talent te ontwikkelen.

Richard interviewt Marije Braakman, Thea Offerman en Ineke Kalkman.

Ineke Kalkman: De sportpedagoog is in het leven geroepen omdat er in de vrije tijd minder sturing is, ze probeert spel te zijn tussen school, thuis en straat. De sportvereniging is een goede plaats om signalen van jeugd op te vangen. Om de sfeer te verbeteren zijn er regels gemaakt die als pictogrammen zijn weergegeven, iedereen kan dit begrijpen. Zo weten de jongeren ook wat er van ze verwacht wordt.

Thea Offerman: Door als school samen te werken met partners ontstaat een meer sluitende aanpak. Er is met de vaste partners een boekje met omgangsvormen gemaakt om gezamenlijk op te treden in de wijk. Door na activiteitenblokken van de Brede School presentaties te geven aan de ouders betreft basisschool de Klimop de ouders ook meer bij de school. Thea merkt dat de kinderen ook opener zijn over wat er na school in de wijk gebeurt.

Marije Braakman: Com.wonen is actief als partner in activiteiten rondom pedagogische wijkaanpak. Com.wonen vindt het belangrijk dat mensen prettig wonen en ook lang op dezelfde plek blijven wonen, mutaties in een wijk zijn niet goed. Het uiteindelijke doel is om meer kansen te bieden voor talent en te zorgen voor een stabiele wijk. Initiatieven uit de wijk werken het beste, de behoefte moet er vanaf onderaf zijn. De binnentuin in Noord is een goed voorbeeld van de betrokkenheid van Com.wonen. Samen met bewoners en scholen is een binnenterrein opgeknapt tot tuintjes waar iedereen gebruik van kan maken.

Workshop 1: Pedagogische Wijkaanpak voor de Jeugd tot 12 jaar

Gespreksleider: Rita Wapperom

Inleider Joyce Knetemann (Theresiaschool Bloemhof)

Binnen de school werkt de pedagogische aanpak: er zijn duidelijke regels opgesteld en opgehangen waar de kinderen zich aan houden. Het probleem is het gedrag ná schooltijd: alle regels lijken dan vergeten, de straatcultuur heerst, ook onder invloed van oudere kinderen en jongeren. Dat was de aanleiding om met anderen te werken aan eenduidige gedragsregels.

Oplossingen

1. Naar één aanpak toe

Eén van de oorzaken van de problemen is dat alle buurtorganisaties hun eigen aanpak hebben en eigen regels: Brede School, bewonersorganisaties, opbouwwerk, jongerenwerk, etc. Voorwaarde voor het slagen is dat er één gezamenlijke aanpak komt.

2. De kinderen moeten zelf de omgangsvormen vaststellen

Wil je dat kinderen zich gedragen volgens goede omgangsvormen dan is het belangrijk dat ze niet het gevoel krijgen dat die regels van buiten door volwassenen opgelegd worden. Dat doe je door de kinderen zelf de omgangsvormen te laten vaststellen. In Bloemhof zijn de kinderen er op de volgende manier bij betrokken:

- De instelling van een kinderraad die bepaalt welke regels er komen (met Hoedje van Papier).
- Er zijn verkiezingen gehouden op de 6 deelnemende scholen. Kinderen brachten zelf gedragsregels in. Uit alle ingebrachte gedragsregels konden er 3 gekozen worden.
- Uiteindelijk bleven deze drie regels over:
 - o Elkaar helpen
 - o Nadenken voor je iets doet
 - o Schoonhouden

3. Communicatie en promotie, internalisering

Nadat de belangrijkste regels gekozen zijn moeten ze nog wel bekend gemaakt worden aan alle kinderen en de kinderen moeten er ook steeds aan herinnerd worden, liefst op een speelse en spannende manier door de kinderen zelf. In Bloemhof is dit op de volgende manieren bereikt:

- Op de scholen werden door de kids zelfgemaakte dvd's afgespeeld.
- Instelling van een Thema van het Jaar. Dit jaar is dat schoonhouden. De kinderen hebben daar o.a. een krantje over gemaakt.
- Debatten tussen kinderen over omgangsvormen.
- Het overal ophangen van zelfgemaakte borden met de 3 regels.

4. Één centrale figuur in de wijk als katalysator en aanspreekpunt

Een belangrijke voorwaarde voor het slagen van het proces van de Pedagogische Visie is de aanwezigheid van een centrale figuur die als algemeen aanspreekpunt in de buurt functioneert, het proces bewaakt, en als katalysator voor kinderen, ouders en organisaties werkt. In Bloemhof is dat de wijkmakelaar, iemand die vanuit de Jeugd Kansen Zone (JKZ) is vrijgemaakt voor dit doel. Hij is ook verantwoordelijk voor de implementatie van de Pedagogische Visie op de scholen. Dat dit werkt blijkt o.a. uit het feit dat ook ouders uit eigen beweging de wijkmakelaar aanspreken.

Nadelen

De jeugd van 12+ wordt hiermee niet bereikt. Dat is een probleem omdat jongere kinderen vaak opkijken tegen deze jongeren en van hen gedragscodes overnemen. Het is ook moeilijk om de jongeren van 12-18 jaar te bereiken omdat ze vaak in een andere buurt op school zitten dan waar ze wonen. Ook de ouders zijn zo moeilijk aanspreekbaar.

Enthousiasme

Opvallend is dat de overige organisaties in de wijk enthousiaster zijn dan de scholen. Dat is verklaarbaar omdat i.t.t. de scholen organisaties als buurthuizen, woningcorporaties en bewonersorganisaties nog niets op dit gebied hadden.

Inleider Bianca Tol (Woningcorporatie Woonstad)

Waarom is Woonstad betrokken, wat is het belang van de Pedagogische Visie voor Woonstad?

- Het voorkomen van vandalisme;
- Er kunnen afspraken gemaakt worden met buurtorganisaties;
- Het is belangrijk dat kinderen een zinvolle tijdsbesteding krijgen i.p.v. in portieken rondhangen;
- We willen dat kinderen en hun ouders het naar hun zin hebben waardoor ze langer in de buurt blijven wonen. Veel verhuizen is slecht voor een buurt;
- Contacten met ouders en school worden zo gemakkelijker, en vormen zo ook een ingang naar de bewoners.

Hoe is Woonstad erbij betrokken?

O.a. door activiteiten te ondersteunen en mede te organiseren.

Succesvolle voorbeelden in Bloemhof zijn :

- Een project waarin Pedagogiestudenten bijles geven aan jongere studenten en kinderen.
- Het in de zomer organiseren van Voetbalorp
- Veel samenwerking bij het organiseren van activiteiten met TOS en Duimdrop.

Ook in Katendrecht worden er, samen met de school, leuke activiteiten georganiseerd, bijv. de Wereldtuin. Door die betrokkenheid krijgt Woonstad ook betere contacten met ouders en school en daardoor een beter zicht op ontwikkelingen in de buurt.

Belangrijke voorwaarden voor succes

1. *Enthousiasme en inzet van mensen*

Het gaat uiteindelijk om de inzet en het enthousiasme van mensen. Je kunt wel van bovenaf iets organiseren maar het zijn uiteindelijk de mensen die het door hun enthousiasme tot een succes maken. Dat is de cruciale factor. Dat de betrokkenheid van Woonstad werkt blijkt o.a. uit het feit dat de mensen die ermee bezig zijn geweest, zoals een huismeester, na een jaar nog herkend worden en aangesproken.

2. *Goede afspraken organisaties*

Een ander belangrijk punt is dat er goede afspraken gemaakt worden tussen en met alle buurtorganisaties.

Hoe zorg je voor borging van de Pedagogische Visie?

Door met andere partijen samen te werken via wijkoverleg, De JKZ, IWAPS etc.

Marije Braakman (COM.WONEN) voegt daar aan toe dat het in het Oude Noorden borging wordt bereikt door een proces van intensieve samenwerking met organisaties als jongerenwerk, basisscholen en opbouwwerk, waarbij Com.wonen de fysieke ruimte (een wijkschool) faciliteert. Jongeren worden er een stage geboden. Er in geloven is de sleutel tot succes. Je moet zo'n project adopteren, het belang ervan laten zien. Dan volgen andere organisaties ook en gaan meedoen. Klein beginnen zonder veel bureaucratie en gewoon doen.

Inleider Petra Mans (Disck Sociaal Cultureel Werk)

Belangrijke voorwaarden voor een succesvol proces

Commitment

Misschien wel het belangrijkste is commitment. Samen wijk-afspraken en –regels maken, samen bepalen wat belangrijk is. Samen met elkaar voor de jeugd zorgen vormt een bindmiddel.

Afspraken moeten gaan leven

Dit doe je door de kinderen ermee bezig te laten zijn, ze er actief bij te betrekken. Zo hebben in Bospolder 3 scholen samen de Pedagogische Visie geïmplementeerd. Kinderen van de scholen gingen de wijk in om aan volwassenen en kinderen te vragen welke wijkregels zij belangrijk vinden. Hiervan is door de kinderen zelf een DVD gemaakt die op de scholen is vertoond. Belangrijk is dat de kinderen dit leuk vinden, het idee hebben dat ze het zelf doen en dat op die manier de regels ook gaan leven.

In Schiedmond zijn omgangsregels op een kunstzinnige wijze geïmplementeerd. Met een kunstenaars hebben de kinderen zelf kleurrijke borden gemaakt met de belangrijkste regels zoals ze die zelf eerder hadden bepaald.

Proces is belangrijker dan inhoud

Het samen ermee bezig zijn is belangrijker voor het slagen van het project van de Pedagogische Visie dan de inhoud.

Ouderbetrokkenheid

Hoe betrek je de ouders bij het proces van de Pedagogische Visie? Agnes Pols (St. De Meeuw) geeft een voorbeeld van Bloemhof. Daar zijn de ouders vooraf geïnformeerd; er is aan hen gevraagd hoe het thuis gaat en of de gedragsregels aansluiten op hun waarden en normen. Ook de kinderen kregen een opdracht over thuis: het maken van een kijkdoos waarin je kunt zien hoe de regels thuis zijn.

Hoe bereik je kinderen van niet aanwezige ouders zoals verslaafden

Een kritische kanttekening wordt geplaatst door Leo Noordergraaf (Rotterdams Offensief): veel ouders zijn totaal niet betrokken bij de opvoeding van hun kinderen, die zijn meer bezig met drank en drugs, of in het beste geval met het zoeken naar werk. Hoe bereik je die kinderen?

- De buurtgemeenschap voedt zo'n kind op, in het beste geval 'adopteert' een buur het kind door het in de gaten te houden;
- Via het opbouwwerk en de wooncorporatie;
- Via het sociaalcultureel werk;
- Via de moskeeën.

Borging

De belangrijkste conditie voor borging is dat het proces wordt gecontinueerd, je moet ermee doorgaan. Zo wordt in Bospolder dit jaar extra aandacht besteed aan contacten met ouders, het erbij betrekken van de ouders door met hen te praten over wat zij belangrijk vinden, etc.

In Beverwaard zijn ouder-kind-debatten georganiseerd. Bij ouders gaat het meer om normen en waarden, bij kinderen vooral om regels.

Nogmaals wordt door het forum de nadruk gelegd op het van de basis af beginnen, het belang van met de kinderen blijven praten.

Fleur Reninie van het Ministerie van Jeugd en Gezin geeft aan dat het Centrum v. Jeugd en Gezin door het geven van opvoedingsondersteuning en het via dit soort projecten bereiken van ouders en kinderen kan bijdragen hieraan.

Discussie

Centrale aanjagers

Bij dit project zijn centrale aanjagers nodig, zoals een wijkmakelaar, of iemand anders die hiervoor vrij gemaakt wordt.

Permanente borging en structurering in alle betrokken organisaties

Het proces moet permanent geborgd worden in organisaties. Belangrijke partijen zijn daarbij de deelgemeenten als opdracht- en subsidiegever en de JKZ met een regiefunctie.

Dat borgen in organisaties kun je bijv. bereiken door als subsidievoorwaarde te stellen dat ze de Pedagogische Visie verwerken in hun aanpak.

Een goede structuur in de organisatie van de Pedagogische Visie als voorwaarde voor borging

Probleem: hoe breng je alle organisaties in een wijk op één lijn en in contact met elkaar?

Mensen en organisaties die in de wijk opereren weten vaak van elkaars bestaan niet af, en zijn zelfs soms elkaars concurrenten.

Hier is een taak weggelegd voor JOS en Welzijnswerk. Er zijn nu te veel organisaties bezig, voorwaarde voor borging is dus een goede structuur, waarin duidelijk wordt wat iedere tak kan bieden. Daarvoor is meer afstemming nodig van boven naar beneden, en van beneden naar boven. De JKZ is hier een belangrijk instrument voor.

Aanpak JOS in 2010

Tenslotte stelt Rita Wapperom (Kindvriendelijke wijken, JOS) dat er in 2010 nog een klein budget is voor een drietal pilots en ze vraagt aan de aanwezigen na te denken over de aanpak dit jaar.

Workshop 2: Pedagogische Wijkaanpak voor 12+ jeugd in Rotterdam Zuid

Gespreksleider: Richard Scalzo

Willem den Hollander geeft in zijn inleiding aan dat samenwerking met partners echt meerwaarde heeft in de pedagogische wijkaanpak. De ervaringen die kinderen zo op kunnen doen in de wijk zijn van grote meerwaarde. Hij merkt dat er een negatief imago van het gebied is en dat het daarom belangrijk is dat de jongeren zelfvertrouwen krijgen.

Han Paulides geeft in zijn inleiding aan dat het jongerenwerk vooral gericht was op overlastgevende jongeren en de niet-willers. Nu gaan ze zich meer richten op de willers, de jongeren die kansen willen pakken. Hij ziet het belang van pedagogische wijkaanpak, zo kunnen alle partners grenzen stellen aan het gedrag van jongeren. Als gewenste rol van JOS geeft hij aan dat JOS een onderdeel moet zijn van de partners; deelgemeenten, stadsmarinier, burgemeester, politie en jongerenwerk.

Sherandel Rosa ziet dat jongeren elkaar aanspreken, en zo ook van elkaar leren. Het jongerenwerk probeert de niet-willers uit de groep te halen en de consequenties te laten zien van ongewenst gedrag. Talent staat centraal, op welke manier (school/werk) kan de jongeren het beste uit zichzelf halen. Jongeren zijn betrokken (in een jongerenraad) en dat is goed voor de beeldvorming over de jongeren.

Ans Stolk vertelt over de aanpak van JKZ 12+. Veel jongeren (80%) trekken weg uit de wijk als ze naar het voortgezet onderwijs gaan. Ouderparticipatie staat hoog op de agenda bij scholen, er zijn grote verschillen hierin. JOS kan ondersteunen in het verbinden van de verschillende partijen die afspraken maken.

Reacties/discussie:

- **Nu is het werken met jongeren teveel gericht op beleid, de uitvoerders (leerkrachten, jongerenwerk, TOS etc) moeten het doen!** Zij weten wat de jongeren in de wijk of op school doen. Het zou een verbetering zijn als de jongerenwerkers en scholen ook over jongeren kunnen praten, wat zij zien in de verschillende opvoedmilieus en hoe dit gezamenlijk kan worden aangepakt. Een convenant staat mooi op papier maar de werkers moeten het voelen.
- Er moet een doelgroep gekozen worden, welke jongeren wil je bedienen en welke consequenties heeft die keuze. Wat gebeurt er met de andere jongeren? TOS ervaart dat jongeren die in eerste instantie niet willen daarna wel vaak meedoen. En dat het ook niet erg is als er jongeren zijn die niet meedoen aan activiteiten. Jongeren weten wel hoe het hoort maar kunnen er niet goed mee omgaan. **Richt je op de positieve jeugd, de rest volgt.**
- **Professionals moeten het overlastgevend gedrag van jongeren niet meer accepteren**, er is te lang niets gezegd van jongeren die overlast geven door onbeleefd te zijn, lawaai te maken en troep op straat te gooien.
- Door de uitstroom van jongeren in de wijk is het lastig het gebied te bepalen, is dat waar ze wonen, waar ze naar school gaan, waar ze hun vrije tijd doorbrengen? **Uitwisseling van informatie tussen de school/woon/vrije tijds gebieden is gewenst.**
- **Ouderparticipatie is belangrijk.** GGD beidt opgroei- en opvoedondersteuning. Ze zijn nu bezig met het inventariseren van de behoefte van ouders om meer vraaggericht te kunnen ondersteunen. Er is een promotieonderzoek aan de gang, er wordt gekeken naar de invloed van ouders op VSV. Jongerenwerkers zoeken het liefst eerst positief contact met ouders om een band op te bouwen, dan is het makkelijker om aan te kloppen als het niet goed gaat. De verwachting die de school van de rol van ouders heeft is vaak niet duidelijk. Ook bij sportverenigingen weten ouders niet wat er van ze verwacht wordt.
- **De Knip 12- en 12+ bestaat eigenlijk niet. Dit moet juist de doorgaande lijn zijn van 10-15 jaar.** Als een kind naar het VO gaat is dat wel een punt waar het leven drastisch

veranderd. Sommige PO-scholen volgen leerlingen ook echt op de VO-school om de overstap te begeleiden.

- **Als jongeren elkaar aanspreken op hun gedrag heeft dit een positief effect.** Jongeren zijn zelf in staat om elkaar te prikkelen met nieuwe dingen en elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag. Oudere jongeren kunnen jongere jongeren begeleiden in activiteiten. Jongeren weten vaak niet wat er van ze verwacht wordt, hier moet verandering in komen.
- **Rol van overheid: meer faciliteren dan regisseren.** Dus ook bewoners en jongeren vrijheid geven om zelf dingen uit te voeren. Het is belangrijk dat ideeën bij de bedenker blijven en dat het niet wordt 'overgenomen'. Als welzijnsorganisaties dat soort dingen overnemen worden de bewoners lui en gaan ze zelf geen initiatief meer nemen.
- Bij de behoefte aan contact is de voortgezet onderwijs school de spin in het web. Scholen willen de pedagogische wijkaanpak ook doorontwikkelen dus er moet goed contact tussen alle partners en de scholen komen. **JKZ 12+ is hier een goed overleg voor om met alle partners te werken aan een integrale aanpak.** Het is wel lastig dat bijvoorbeeld in de wijk Feijenoord geen VO school is.

Workshop 3: Pedagogische Wijkaanpak voor 12+ jeugd in de rest van de stad

Gespreksleider: Corrine Oudijk

Introductie en vragen

Na de introductie van de deelnemers wordt begonnen met vragen aan Thea Offermans naar aanleiding van haar plenaire inleiding. Belangrijke conclusies uit deze eerste ronde zijn:

- Voor het opzetten en uitvoeren van een pedagogische wijkaanpak is een projectleider nodig, Het ontwikkelen kost veel uren. De school kan geen trekker zijn en ook andere instellingen kunnen het niet naast hun werk doen.
- Belangrijk is om een breed draagvlak te hebben in de wijk onder de bewoners en de instellingen. Ook de jongeren zelf moeten er bij worden betrokken.
- Er is een spanning tussen de instellingen die de pedagogische wijkaanpak willen om de overlast te bestrijden (politie, ROTEB) en degenen die het ontwikkelen van sociale competenties bij de kinderen centraal stellen. Dit hoeft geen tegenstelling te zijn. Vanuit verschillende belangen kun je tot een gezamenlijke aanpak komen. De ontwikkeling van de sociale competenties van kinderen moet voorop staan, dan volgt de rest. Andersom (alleen gedragsregels stellen) werkt niet.
- Soms werkt de JKZ structuur goed, maar dan moet er wel een trekker zijn. Bij de uitvoering van de pedagogische aanpak loop je tegen veel beperkende regels van de gemeente op: de Rotterdamse stijl, werkzaamheden voor de riolering, vergunningen e.d. Er is veel weerstand bij de gemeentelijke diensten.
- Uit deze ronde komen de volgende discussiepunten:
 1. Hoe stel je normen en waarden gezamenlijk vast?
 2. Wat staat centraal? Het socialer en sterker maken van de wijk of de ontwikkeling van het kind?
 3. Hoe creëer je de doorgaande lijn?
 4. Wat kan de rol zijn van JOS en van het Jongerenwerk?
 5. Relatie met zorg.

Aan het laatste punt zijn wij niet toegekomen. De belangrijke conclusies uit de discussie over de overige punten volgt hieronder.

Hoe stel je normen en waarden vast en wat staat centraal?

De gemeente houdt eens in de vier jaar een onderzoek naar de leefsituatie van jongeren in de 1^e en de 3^e klas van het Voortgezet Onderwijs. Corrie Wolfs van JOS begeleidt dit onderzoek.

- Het onderzoek geeft aan wat de beschermende en risico factoren zijn bij de gezinnen, de school, de straat en de wijk. De analyse vormt de basis voor een actieplan "Communities that Care" (CtC). Het CtC programma is in Amerika ontwikkeld, maar wordt veel in Europa gebruikt. In Nederland bestaat een lijst van succesvolle interventies. Als bijvoorbeeld blijkt dat er veel wordt vernield dan zijn daar specifieke interventies voor beschikbaar, waarvan de ROTEB gebruik kan maken. In het JKZ overleg kunnen hierover afspraken worden gemaakt.
- Voor het opstellen van gezamenlijke normen en waarden is meer nodig dan gedragsregels. Het moet niet alleen negatief zijn. Als eerste moeten de ouders en de kinderen er bij worden betrokken. Zorg dat je het met elkaar eens bent over de situatie/ het probleem. Richt je op het stimuleren van wat het kind kan/goed doet. Geef hem/haar een stukje eigen verantwoordelijkheid en volg hoe het gaat.
- Ook buurtbewoners en professionals moeten erbij worden betrokken. Zij vinden het vaak moeilijk om corrigerend op te treden, vooral naar andere volwassenen. Hier zijn trainingen voor beschikbaar van de Meeuw en van de Opzoomeracademie.

- Vergeet de straatcultuur niet. Richt je hierbij op jongeren die iets willen. Stichting Buurtwerk Alexander heeft goede ervaringen met het geven van voorlichting door jongeren aan jongeren. Deze jongeren worden beloond, bijvoorbeeld met schoolgeld voor opleiding of cursus. JOS werkt samen met de Erasmus Universiteit aan een programma om de positieve en negatieve elementen van de straatcultuur te herkennen en te gebruiken.

Hoe creëer je de doorgaande lijn?

De overgang van de basisschool naar het VO is een lastige voor veel jongeren. Er is veelal sprake van een transfer-shock, mn. in de zomervakantie.

- Belangrijk is dat er continuïteit in de wijk is voor kinderen van 10-14 jaar, bv. Een eigen plek zoals een Meidenvilla, een clubhuis of een UCee Station, waarin ze zich veilig voelen en nieuwe ervaringen opdoen.
- Essentieel is een "warme overdracht" van de basisschool naar het VO. De basisschool De Klimop (Erasmusbuurt) besteedt hier veel aandacht aan. Dit leidt er toe dat jongeren soms nog in HAVO 5 hun rapport komen laten zien aan de vroegere juf!
- Met activiteiten voor kinderen van 10-14 jaar behoud je de jongeren voor de wijk. Ze moeten kunnen doorstromen bijvoorbeeld van een kinderraad naar een jongerenraad, van medialessen naar een jongerenredactie van wijkv. Enkele voorbeelden:
 - Bij Hoedje van Papier maken kinderen in groep 8 maken filmpjes, waarin ze laten zien wat ze willen. Hier wordt later op doorgegaan.
 - Organisaties als SKVR, die vooral voor de Brede School werken, zouden meer activiteiten in de wijk moeten aanbieden, die voortgezet kunnen worden als kinderen de basisschool hebben verlaten.
 - Buurtwerk Alexander heeft positieve ervaringen opgedaan met het project "Hoe overleef ik de brugklas?"
 - TOS heeft veel activiteiten, juist voor deze leeftijdsgroep. Een aantal kwetsbare jongeren worden opgeleid en ouders worden er bij betrokken. Wat ouders binnen doen, doet TOS op straat
- De Jongerenraad benadrukt dat er meer naar jongeren geluisterd moet worden. Als kinderen probleemgedrag vertonen komt dat vaak doordat ze het thuis of op school moeilijk hebben en overbelast zijn. Zij hebben positieve aandacht nodig.

Wat kan de rol zijn van JOS en van het Jongerenwerk

Een pedagogische wijkaanpak ontstaat niet zomaar. Het hanteren van de transfer-shock is moeilijker geworden door het wegvallen van de buurtmakelaar en de procesbegeleiders. De bedoeling is dat de deelgemeente de regie gaan voeren en dat er vanuit JOS goed wordt gefaciliteerd door de accounthouders en de schoolcontactpersonen. Enkele tips:

- De deelgemeente moet een medewerker beschikbaar stellen die er hard aan trekt. Of anders een extern deskundige inhuren, zoals Noord heeft gedaan.
- Deelgemeenten kunnen voor de jongeren van 10-14 jaar het meeste bereiken in co-productie met stedelijk werkende organisaties en woningcorporaties.
- Deelgemeenten weten niet alles, bv. stedelijke subsidies gaan vaak buiten de deelgemeente om evenals speeltuinwerk en Opzoomeractiviteiten. Voorkom los zand! Het zou goed zijn als JOS een overzicht zou bijhouden van wat er gesubsidieerd wordt in de wijk en dit ter beschikking stelt van de JKZ.

* fotografie door Alice Kalis